

чив польську і українську незалежність. – Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. –2008. –№ 2. – С. 2–3.

13. Марія Сеніч. Проблема української незалежності в політичній думці ЄжиГедройця / Сеніч М. // Галичина. –2010. – С. 338–343.

14. Тарас Лильо. Ідеологеми журналу “Культура” (Париж): проблематичність сучасних реценцій. – Вісник львівського університету. – Серія журналістика № 30. – С. 36–40.

15. Wywiad “Biuletynu Informacyjnego” KSS “KOR” z Jerzym Giedroyciem // Dziennik Polski, 1979. 25 października.

References

1. Osadchuk B. Ukraina, Polishcha, svit. – K.: Smoloskip, 2001. – 356 s.

2. Berdikhovska B. Ukraina v zhitti Ezhi Gedroytsya ta na shpaltakh parizkoyi “Kulturi” / Vidannya pidgotuvala B. Berdikhovska // Prostrir svobody. Ukraina na shpaltakh parizkoyi “Kulturi”. – K.: Kritika, 2005. – 527 s.

3. Gnatyuk O. Polsko-ukrainskiy dialog: chasopis Kultura ta yogo spadshchina (do storichyha Ezhi Gedroytsya). – L.: Tsentr gumanitarnikh doslidzhen; K.: Smoloskip, 2007. – 67s. (“Universitetski dialogi” № 1).

4. Ezhi Gedroyts ta ukrainska emigratsiya: listuvannya 1950–1982 rokiv/ uporyadkuv., peredne slovo i koment. Bogumili Berdikhovskoi. – K.: Kritika, 2008. – 752 s.

5. Ezhi Gedroyts i “zminena svidomist” [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://eu.prostrir.ua/library/549.html>.

6. Genik M. Vzayemovidnosini Ezhi Gedroytsya ta ukrainskoyi emigratsii // Galichina. – 2006–2007. – № 12–13. – S. 458–461.

7. Evropa – minule i maybutnye. Vizii ta revizii. Materiali mizhnarodnoi konferentsii pamyati Ezhi Gedroytsya. Kiiv, 24–26 listopada 2006 roku. – K.: Kritika, 2009. – 246 s.

8. Chushak Kh. Nemaye vilnoi Polishchi bez vilnoi Ukraini: Ukraina ta ukrainski u politichniy dumtsi polskoї opozitsii (1976–1989). – L.: Institut ukrainoznavstva im. I. Kryp'yakevicha NAN Ukraini, 2011. – 304 s.

9. Ezhi Gedroyts. Z notatok redaktora / Za red. L. Ivshinoi. – Vidannya pershe. “Biblioteka gazet” “Den” Ukraina Incognita”. PrAT “Ukrainska pres-grupa”, 2013. – 80 s.

10. Mariya Senich. Poglyadi Ezhi Gedroytsya na polsko-ukrainske primirennya / Cenich M. // Problemi slovyanoznavstva. – 2010. – № 59. – S. 236–242.

11. Mariya Senich. Problema polsko-ukrainskogo kordonu v politichnikh kontseptsiyakh parizkoi “Kulturi” / Cenich M. // Galichina. – 2011. – S. 334–340.

12. Zoryana Kurkina. Ezhi Gedroyts – redaktor, yakiy peredbachiv polsku i ukrainsku nezalezhnist. – Naukovі записки Lvivskogo universitetu biznesu ta prava. – 2008. – № 2. – S. 2–3.

13. Mariya Senich. Problema ukrainskoi nezalezhnosti v politichniy dumtsi Ezhi Gedroytsya / Cenich M. // Galichina. – 2010. – S. 338–343.

14. Taras Lilo. Ideologemi zhurnal “Kultura” (Parizh): problematichnist suchasnikh retseptsiy. – Visnik Lvivskogo universitetu. – Seriya zhurnalistika № 30. – S. 36–40.

15. Wywiad “Biuletynu Informacyjnego” KSS “KOR” z Jerzym Giedroyciem // Dziennik Polski, 1979. 25 października.

Okhrimenko O.S., graduate student of Institute of History Education of the National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kiev), kamill05s@mail.ru

A figure of Jerzy Giedroyc (1906–2000) on the pages of modern Ukrainian publications

The author has made historiographical analysis of reflection figure of Jerzy Giedroyc on the pages of modern scientific periodicals and books. And analyzed the degree of knowledge of the issue to learn about the life and creativity of Jerzy Giedroyc, his social and cultural activities. The study is based on the fundamental principles of historiography analysis, scientific, systematic and comprehensiveness. Consistent adherence to these principles, as objectively as possible to reveal indicated by the question. In his politics Giedroyc was farsighted, persuading Poles to remember about the fates of Ukraine, Lithuania, and Belarus. He believed that in the future these nations would become independent and democratic states and union with them strengthened the position of Poland. From the beginning he predicted the downfall of Soviet Russia. He thought that utopian ideology, a bad economy, terror, and intimidation had to end some time. The editor's foresight proved true. He and his journal survived the Imperium.

Keywords: publications, research, Jerzy Giedroyc, “Culture”, editor.

Okhrimenko O. S., aspirantka, Institut istoricheskogo obrazovaniya Nacionalnogo pedagogicheskogo universiteta im. M. P. Dragomanova (Ukraine, Kiev), kamill05s@mail.ru

Фигура Ежи Гедройца (1906–2000) на страницах современных украинских изданий

Проведен историографический анализ отображения особы Ежи Гедройца на страницах современных научных периодических и книжных изданий. А также проанализирована степень исследованности вопроса изучения жизни и творчества Ежи Гедройца, его общественной и культурной деятельности. Исследование базируется на основных принципах историографического анализа, научности, систематичности и всесторонности. Последовательное соблюдение этих принципов позволяет как можно более объективно раскрыть отмеченный вопрос.

Ключевые слова: издание, научные исследования, Ежи Гедройц, “Культура”, редактор.

* * *

УДК 94(100)‘05

Лукашенко А. І.

кандидат історичних наук, доцент кафедри країнознавства та міжнародного туризму, Київський міжнародний університет (Україна, Київ), a.lukashenko@list.ru

ХРИСТІАНСЬКИЙ ДУАЛІЗМ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ПОВСЯКДЕННОЇ ІСТОРІЇ ВІЗАНТІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ: СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ІДЕАЛИ

Здійснено аналіз становища жінки в повсякденному житті Візантійської імперії з огляду на трактування візантійською церквою ідеології християнського дуалізму. Встановлено особливості відображення синтетизму античної та християнської світоглядних парадигм на повсякденному житті жінцтва. Проаналізовано соціальні ідеали та поведінку, що відхиляється від норми згідно із тлумаченням християнського дуалізму та застосуванням античного досвіду. Виявлено унікальність християнської повсякденності візантійської ойкумени, якій непритаманна різка дуалізація та демонізація повсякденного життя. Встановлено відмінність у становищі жінки на різних етапах існування Візантійської імперії та пізніх. Проаналізовано еволюцію формування соціальних ідеалів в суспільстві. При підготовці статті було використано наступні методи: історико-хронологічний, ретроспективний, метод аналізу та синтезу, описовий.

Ключові слова: Візантійська імперія, Церква, християнство, християнський дуалізм, жінка, соціальна група, соціальна поведінка, ідеал.

Візантійська імперія була і залишається унікальною сторінкою в книзі історії цивілізації людства. Імперія римлян трансформувалася увібравши в себе античну спадщину та християнські цінності. Візантією вдалося створити могутню і багату державу, з якою не могли зрівнятися ні західноєвропейські держави, ні тогочасна Русь. Своєю унікальністю Візантія і вабить до себе дослідників і саме тому тема особливостей Візантійської цивілізації завжди є актуальною. Так, повсякденність в усі часи стояла перед дилемою зіткнення різних ідеологій, тенденцій розвитку що, на жаль, в більшості випадків призводило до неминучих конфліктів і нещадних наслідків. Візантія виступає прикладом того, як можна цього запобігти. Не останню роль і заслугу в такій гармонії відіграє християнство, а саме особливості його інтерпретації константинопольськими патріархами. Так, інтерпретація християнського дуалістичного начала відобразилася на всіх сферах повсякденного життя, що дозволило синтезувати два начала – добро і зло, Демонічне та Божественне, античне та християнське.

Мета статті полягає у з'ясуванні особливостей становища жінки та еволюції соціальних ідеалів з огляду на тонкощі інтерпретації християнського дуалізму константинопольськими патріархами.

Візантійська проблематика з огляду на її популярність досліджена досить ґрунтовно. Повсякденний по-

бут, традиції, звичаї, розваги, соціальний уклад та придворний церемоніал відомі сучасникам завдяки опублікованим працям видатних істориків, серед яких ми можемо назвати прізвища таких істориків: Ф. Успенський [1], З. В. Удальцова, Г. Г. Литаврин [2], Н. Скабаланович [3], Д. Т. Райс [4], Ю. Кулаковський [5], С. С. Аверинцев [6] та когорта інших. Проте дослідниками не розглядалася повсякденна історія через призму пануючої релігійної ідеології. Наше дослідження і є такою спробою.

Специфіка становища жінки, як уже було зазначено, в Візантійській імперії полягала у синтезі римських язичницьких традицій та християнських. В суспільстві, складається таке враження, були окремі пласти – носії різних систем цінностей. Так, наприклад проституція у Візантійській імперії не засуджувалася, але викликала відразу у носіїв християнського світогляду. Особливо яскраво це спостерігалось на ранньому етапі існування Візантійської імперії. На Заході Європи жінка взагалі опинилася у скрутному, другорядному становищі. У Візантії ж жінка мала більше прав, могла займатися навіть державними справами, хоча й визнавалася для цього не зовсім здатною. Для ілюстрації зазначеного синтезованого і специфічного становища жінки та сімейного життя наводимо цитати із Таємної історії Прокопія Кесарійського. Так, на прикладі Юстиніана і його дружини, поведінка якої відхилялася від християнських норм та враховуючи коментарі самого П. Кесарійського, можна зробити висновки, щодо повсякденного життя.

Основна увага в першій частині Таємної історії приділена викриттю невірності дружини Велізарія Антоніни і нездатності Велізарія позбутися її впливу. Прокопій розповідає, що тісна дружба між Антоніною і Василюю виникла після того, як Антоніна погубила Іоанна Каппадокійського. Після цього Антоніна мала необмежений вплив на чоловіка, а останній нічого не міг вдіяти у зв'язку з її нескінченними зрадами. Також автором описується руйнівний вплив сімейних конфліктів у сім'ї Велізарія на військові успіхи візантійської армії в ході війни з Персією. Так ми дізнаємося іншу версію подій, пов'язаних з походом 541 року, взяттям фортеці Сісавранон і подальшим відступом. В "Історії війн" П. Кесарійського цей відступ був пов'язаний з хворобами у війську і начебто відбувся з ініціативи солдатів. За версією "Таємної історії" Велізарій рушив військо назад, дізнавшись, що його дружина знаходиться в дорозі до нього.

Глава IX "Таємної історії" містить опис походження імператриці і порнографічні подробиці її поведінки в якості гетери. У цій же главі міститься розповідь про те, яким чином Юстиніан зміг поєднатися шлюбом з Феодорою. Так, для цього довелося дочекатися смерті імператриці Луппикіни, після чого був скасований закон імператора Костянтина I, що забороняє людині, яка досягла сенаторського звання, одружитися на блудниці. Саме одруження, за П. Кесарійським, відбулося з порушенням стародавніх звичаїв за три дні до Великодня [7].

Знаходимо опис у П. Кесарійського Феодори, а саме її морального обличчя: "Феодора, будучи поки незрілою, не могла ще сходитися з чоловіками і мати з ними зносини як жінка, але вона вдавалася хіті і на чоловічий лад з негідниками, одержимими диявольськими пристрастями, хоча б і з рабами, які, супроводжуючи своїх

панів в театр, знайшовши хвилинку, між справою віддавалися цьому мерзенному заняттю. У такому блуді вона жила досить довго, віддаючи тіло протиприродному гріху. Але як тільки вона підросла і дозріла, вона прилаштувалася при сцені і відразу ж стала гетерою. Бо вона не була ні флейтисткою, ні арфісткою, вона навіть не навчилася танців, лише продавала свою юну красу, служачи своєму ремеслу всіма частинами свого тіла. Потім вона приєдналася до мимів, виконуючи усіляку роботу по театру і беручи участь з ними в фантазіях, підігруючи їм у їх потішних блазнюваннях. Була вона надзвичайно витончена і дотепна. Через це всі були від неї у захваті" [7]. З цієї цитати очевидним стає факт синкретизму християнської моралі автора П. Кесарійського, який засуджує поведінку Феодори як гріховну, диявольську та повсякденних реалій розпусного життя, яке було відгомном античного минулого.

Про прихильників божественної благочестивості і засудження похитливості знаходимо в наступній цитаті: "Ті ж, хто вступав з нею в близькість, вже самим цим явно показували, що зносини у них відбуваються не за законами природи. Тому коли кому-небудь з благопристойних людей траплялося зустріти її на ринку, вони відверталися і поспіхом віддалялися від неї, щоб не торкнутися одягу цієї жінки і таким чином не забруднити себе цією нечистію. Для тих, хто бачив її, особливо вражде, це вважалося поганою прикметою" [7].

А далі ми знаходимо цитату, яка чітко відображає дуалістичність християнського світогляду автора: "У кожному місті вдавалася вона до ремесла, назвати яке, я думаю, людина не зможе, не позбувшись милості Божої, немов Диявол не хотів допустити, щоб існувало місто, яке не випробувало розбещеності Феодори" [7]. Як нам відомо, Феодора стала дружиною Юстиніана. Нас цікавить оцінка П. Кесарійського такого вчинку імператора: "А він не вважав негідним зійтися з жінкою, заплямовану, крім інших гріхів ще й багатьма дітовбивствами, бо вона з власного почину здійснювала викидні. Я думаю, що, говорячи про вдачу цієї людини, немає чого згадувати що-небудь ще" [7].

Цікаво, що зіпсованість Феодориповпливала на моральне здоров'я тогочасного жіноцтва. Наведена нижче цитата слугує цьому підтвердженням: "У ті часи моральність майже всіх жінок виявилася зіпсованою. Бо вони з повною свободою грішили по відношенню до своїх чоловіків, оскільки це не загрожувало їм будь-якою небезпекою і не завдавало шкоди, так як навіть ті з них, які були викриті в перелюбстві, залишалися безкарними, бо вони негайно зверталися до Василини, домагаючись повного повороту справ, подавали зустрічний позов і викликали своїх чоловіків до суду попри те, що ніякої провини з боку тих не було. Тому надалі більшість, зазнаючи від дружин безбожні образи, аби уникнути бичування, вважали за краще мовчати, надаючи дружинам повну свободу, щоб самим не уславитися викритими" [7]. Відгомном античності було мужеложество, з яким Юстиніан почав боротися, не зважаючи на те, що був одружений на гетері: "Він заборонив законом мужеложество, піддаючи дізнанню випадки, що мали місце не після видання закону, але стосуються тих осіб, які були помічені в цьому гріху задовго до нього. Обвинувачення в цьому здійснювалося неналежним чином, оскільки вирок виносився навіть без обвинува-

чувального, і слово однієї людини або хлопчика, а траплялося, і раба, змушеного проти його волі давати свідчення проти свого пана, виявлялося достатнім доказом. Після цього винних позбавляли їх сороміцьких членів і так водили по місту” [7].

Як правило така кара стосувалася не всіх, а лише тих, хто володів великими грошима, або насолит імперському подружжю. Так, ми помічаємо подвійну мораль, при якій християнські чесноти використовувалися для переслідування, проте імператорська родина могла сміливо нехтувати християнською мораллю. Цікавим є ілюстрація смерті імператриці у Никифора, яка будучи напівбожественною особою навіть після смерті, особливо шанувалася, що пов'язано з симфонією духовної та політичної влади. Тому неповага до неї позбавляла життя і навіть прощення, що тяжко назвати милосердям: “Минуло небагато часу, і охоплена епілептичною хворобою дружина імператора Євдокія померла. Під час виносу її тіла, коли, як зазвичай, на це видовище зібралось багато народу, якась дівчина, що висунулася з верхнього поверху, необережно плюнула (це була служниця когось із городян). І плювок впав і зіпсував дорожочинний одяг, яким було вкрите тіло імператриці. Розгнівані на це учасники ходи схопили служницю і засудили на спалення на вогнищі. І не з благочестивим похованням, а як то личить по варварському закону” [8].

Важливим питанням для візантійців було питання про співвідношення духовного і фізичного в людині. Християнство зруйнувало античний ідеал гармонійної особистості, в якому краса зовнішня, фізична, зливалася в єдине ціле з красою духовною. Воно відкрило дисгармонічність людини. Внутрішня краса може поєднуватися із зовнішнім неподобством – і навпаки. Ось чому християнські святі часто виявляються різко відрізненими зовні, і автори житій не скупляться на натуралістичні подробиці, описуючи тіла аскетів, свої сухі від посту або вкриті ранами. Але це неподобство, навмисна антиестетичність вигляду служили для того, щоб по контрасту виділити красу духовну, яка була особливою цінністю в очах середньовічної людини.

Плотське, земне взагалі часто асоціювалося в середні віки з гріховним, з тим, що відділяє людину від небесної благодаті. Однак це не означає, що християнство повністю відкидало все матеріальне, фізичне. Церква і в даному випадку намагалася згладити протиріччя, знайти зв'язок між протилежностями. Тіло було створено Богом за його ж образом і подобою, тому вважалося, що до нього не можна ставитися з погордою. Богослови часто цитували апостола Павла, який назвав плоть “храмом Духа Святого” і стверджував, що тіло не може перешкодити розвитку Божественного начала.

Також для дослідження цікавим є розгляд світоглядних цінностей візантійців з огляду на християнський дуалізм, тобто сприйняття і трактування демонічного, благочестивого. В цьому випадку актуальними є праці Михайла Пселла. Так, в своєму трактаті “Про приречення смерті”, автор спростовує вчення про безумовне приречення Богом всіх подій в житті людини. Згідно з М. Пселлом людина має дану ж Богом свободу волі, що аж ніяк не фігурує на теренах Західної Європи. Хоча для Візантії така позиція була все ж таки відгомонам античної традиції.

Трактати з демонології автора являють собою синтез античного і християнського вчень про демонів. Крім того у М. Пселла є трактат: “Про богослов'я і вчення еллінів”, який присвячений пошуку чоток дотику античності і християнства, що і відображає актуальні світоглядні запити того часу.

Цікавим для нашого дослідження є демонологічні праці М. Пселла. Перше, що привертає увагу і здається найоригінальнішим у діалозі “Про діємонів” – це особлива класифікація демонів, поділених на шість видів за принципом проживання у світі. Вона викладається зіслів'язкою сьченця Марка, який був звернений з лжевчення євхитів, пов'язаного зі служінням демонічним силам, стараннями Фракса під час його подорожі по Херсонесу. По сюжету співрозмовники приходять до спірних висновків.

Так, Фракс вважає, що деякі демони здатні до розмноження тваринним способом, а їх “матеріальні і пристрасні” тіла, хоча і робляться невидимими, але не можуть проходити через тверді предмети і схильні до переломів, оскільки містять матерію. Співрозмовники переконані, що демон може навігати з одержимих, лякаючи словами і погрожуючи, наприклад, мечем, оскільки демони бояться болю і крайнерозумні.

У Житті св. Авксентія Пселл не згадує тих різноманітних видів демонів, обмежуючи своє оповідання рамками християнської демонології. Однак у ньому є пасаж, змістя якого можна прийняти за відгомонивчення про матеріальність демонів: “є певний рід демонів цілком мандрівний біля землі і, так як падіння не було однаковим, то ті, що впали дуженизько, здаються вельми грубими, люблять матеріальні і тілесні речі, а також красу жінок, чіпляються за їх локони і поселяються в їх грудях, але не через те, що вони мають, як я вважаю, природний потяг до них, а оскільки самі, люблячі прикрашатися жінки, віддаються лукавим духам” [15, с.49].

Так, виганяючи демона, святий Авксентій, вимовляє такі слова: “Залиш людину – образ Божий; ти покинув назавжди чин, в якому розташовувався на початку часів і не маєш більшої можливості повернутися туди, оскільки ти ангел, що володіє природою, відмовився від тіла, тоді як людина, обтяжена природними потребами тіла і залучена до життя, не втратила насіння добра і коли своємислення звертає до належного, знову повертається до Бога і не забуває свого Творця” [16, с. 83]. Дане протиставлення подвійного складу людини – душі і тіла, прямо вказує на позицію Пселла, займану ним в Житті з проблем тілесності і матеріальності. Визнання простоти природи, що складається з одного духовного начала, виключає можливість приписування занепалим духам матеріальної складової також унеможливує повне моральне падіння людини.

Так, можна зробити висновок, що у візантійській культурі і повсякденному житті домінує божественне начало, а демони і Диявол не мають такої влади над людьми, як наприклад на теренах Західної Європи. Становище жінки обумовлене античним минулим і християнською традицією. І за таких умов вдало поєднуються, хоча і критикуються жіноча хтивість, жіноча мудрість та здатність до державних справ та сімейне життя, в якому жінка часто займала домінуючу роль. Християнський дуалізм на теренах Візантії не поляризувався і не призвів до тортур, переслідувань, умертвіння тіла і так

далі. Візантійці більше вірили в божественність і тому не сильно зважали на гріховність, що проявилось і на статусі жінки і на соціальних ідеалах.

Список використаних джерел

1. Успенский Ф. И. История Византийской империи. В 5–и т. / Ф. И. Успенский. – М., 2001–2002. – 624 с.
2. Удальцова З. В., Литаврин Г. Г. Древняя Русь и Византия / З. В. Удальцова, Г. Г. Литаврин. – М., 1980. – 346с.; Удальцова З. В. Византийская культура / З. В. Удальцова. – М., 1988. – 288 с.; Удальцова З. В. Идеино–политическая борьба в ранней Византии / З. В. Удальцова. – М., 1974. – 352 с.
3. Скабаланович Н. А. Византийское государство и церковь в XI веке. В 2–х т. / Н. А. Скабаланович. – СПб., 2004. – 448 с.
4. Райс Д. Т. Византийцы. Наследники Рима / Д. Т. Райс. – М., 2003. – 204 с.
5. Кулаковский Ю. А. История Византии. В 3–х т. / Ю. А. Кулаковский. – СПб., 2003–492 с.
6. Аверинцев С. С. Другой Рим: избранные статьи / С. С. Аверинцев. – СПб., 2005. – 366 с.
7. Прокопий Кесарийский. Тайная история / Прокопий Кесарийский // [Электронный ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Prokop3/
8. Никифор. Краткая история / Никифор // [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vchi.net/istoriya/cerkov/nikifor/nikifor.html>
9. Безобразов П. В. Византийский писатель и государственный деятель Михаил Пселл / П. В. Безобразов. – М., 1890. – 252с.

References

1. Uspenskij F.I. Istorija Vizantijskoj imperii. V 5–i t. / F.I. Uspenskij. – M., 2001–2002. – 624 s.
2. Udal'cova Z.V., Litavrin G.G. Drevnjaja Rus' i Vizantijskaja kul'tura / Z.V. Udal'cova, G.G. Litavrin. – M., 1980. – 346s.; Udal'cova Z.V. Vizantijskaja kul'tura / Z.V. Udal'cova. – M., 1988. – 288 s.; Udal'cova Z.V. Idejno–politicheskaja bor'ba v rannej Vizantii / Z.V. Udal'cova. – M., 1974. – 352 s.
3. Skabalanovich N.A. Vizantijskoe gosudarstvo i cerkov' v XI veke. V 2–h t. / N.A. Skabalanovich. – SPb., 2004. – 448 s.
4. Rajs D.T. Vizantijscy. Nasledniki Rima / D.T. Rajs. – M., 2003. – 204 s.
5. Kulakovskij Ju.A. Istorija Vizantii. V 3–h t. / Ju.A. Kulakovskij. – SPb., 2003–492 s.
6. Averincev S.S. Drugoj Rim: izbrannye stat'i / S.S. Averincev. – SPb., 2005. – 366 s.
7. Prokopij Kesarijskij. Tajnaja istorija / Prokopij Kesarijskij // [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Prokop3/
8. Nikifor. Kratkaja istorija / Nikifor // [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.vchi.net/istoriya/cerkov/nikifor/nikifor.html>
9. Bezobrazov P.V. Vizantijskij pisatel' i gosudarstvennyj dejatel' Mihail Psell / P.V. Bezobrazov. – M., 1890. – 252 s.

Lukashenko A.I., Ph.D. in History, Associate Professor of Geography and International Tourism Kyiv International University (Ukraine, Kiev), a.lukashenko@list.ru

Christiandualism as a determinant of the daily history of the Byzantine Empire, the position of women and social ideals (IV–XV century)

The analysis of the status of women in the everyday life of the Byzantine Empire Byzantine church interpretation given ideology of Christian dualism. The peculiarities sintetizma display antique and Christian worldview paradigms on daily lives of women. Analyzed the social ideals and behavior, deviant on interpretation and application of the Christian dualism of ancient experience. Discovered the uniqueness of the Christian Byzantine oecumene everyday life, which is not inherent in sharp dualization and demonization of everyday life. A distinction is made in the position of women in the early stages of the Byzantine Empire and later. The evolution of the formation of social ideals in society. In preparing the article following methods were used: historical chronological retrospective method of analysis and synthesis, descriptive.

Keywords: Byzantine Empire, the Church, Christianity, Christiandualism, women, socialgroup, socialbehavior, ideal.

Лукашенко А. И. кандидат исторических наук, доцент кафедры страноведения международного туризма, Киевский международный университет (Украина, Киев), a.lukashenko@list.ru

Христианский дуализм как определяющий фактор повседневной истории Византийской империи: положение женщины и социальные идеалы (IV – ср. XV в.)

Осуществлен анализ положения женщины в повседневной жизни Византийской империи учитывая трактовку византийской церковью идеологии христианского дуализма. Установлены особенности отображения синтетизма античной и христианской мировоззренческих парадигм на повседневной жизни женщины. Проанализированы социальные идеалы и поведение, отклоняющееся от нормы по толкованию христианского дуализма и применением античного опыта. Обнаружено уникальность христианской повседневности византийской ойкумены, которой не присущая резкая дуализация и демонизация повседневной жизни. Установлено различие в положении женщины на ранних этапах существования Византийской империи и поздних. Проанализирована эволюция формирования социальных идеалов в обществе. При подготовке статьи были использованы следующие методы: историко–хронологический, ретроспективный, метод анализа и синтеза, описательный.

Ключевые слова: Византийская империя, Церковь, христианство, христианский дуализм, женщина, социальная группа, социальное поведение, идеал.

* * *

УДК [94:325.3](410)“1755/1763”

Гребенюк В. С. ,
аспирант кафедры всемирной истории и международных отношений, Луганский национальный университет им. Тараса Шевченко (Украина, Луганск), v-aleraforever@bk.ru

КОЛОНИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА СЕНТ–ДЖЕЙМСКОГО ДВОРА НА ЗАВЕРШАЮЩЕМ ЭТАПЕ АНГЛО–ФРАНЦУЗСКОГО ПРОТИВОСТОЯНИЯ 1755–1763 ГГ.

Представленная статья является попыткой выявить особенности трансформации внешней и колониальной политики Лондона на завершающем этапе англо–французского противостояния 1755–1763 гг. Исследование показало, что следствием курса на скорейшее завершение войны, обозначенного новым монархом Георгом III, стал поиск наиболее выгодных условий мира. В ходе дебатов британских правящих кругов главным условием стало сохранение британского доминирования в Северной Америке, что засвидетельствовало об эволюции колониальной доктрины Великобритании, ибо считавшиеся прежде коммерчески наиболее ценными вест–индские острова отошли на второй план. Тем самым колонии перестали восприниматься лишь в экономической плоскости, но приобрели первостепенное стратегическое значение в борьбе за господство в различных регионах мира.

Ключевые слова: Великобритания, Вест–Индия, Канада, коммерция, колонии.

(статья друкється мовою оригіналу)

История становления колониальных империй всегда интересовала историков, поскольку исследование особенностей их развития и борьбы за господство в любой из исторических периодов позволяет выявить проблемы и закономерности, которые продолжают оставаться актуальными и сегодня. Не стал исключением колониальный конфликт Великобритании и Франции 1755–1763 гг., по результатам которого была окончательно сформирована Первая Британская империя.

Хотя проблема противостояния Лондона и Парижа в обозначенный период, широко освещена, как в зарубежной, так и отечественной историографии [1]. По–прежнему остаются достаточно слабо изученными или вовсе обойденными вниманием важные аспекты этой борьбы. В частности, особый интерес вызывает проблема эволюции взглядов британского истеблишмента на колониальную политику государства. Поэтому в рамках представленной статьи делается попытка выявить особенности трансформации внешней и колониальной политики Туманного Альбиона на завершающем этапе англо–французского противостояния 1755–1763 гг.